

CPD POSITION PAPER

“VETERINAIRE” KWALITEITSSYSTEMEN VOOR VOEDSELPRODUCENDE DIEREN

Positie van de practicus

Het uitoefenen van de diergeneeskunde in Nederland is mogelijk op basis van inschrijving in het www.diergeneeskunderegister.nl van het Centraal Informatiepunt Beroepen Gezondheidszorg (CIBG). De diergeneeskunde is een Europees gereguleerd beroep. Leidend daarin zijn de [Richtlijn 2005/36/EC](#) voor de erkenning van beroepskwalificaties en [Richtlijn 2006/123/EG](#) de zgn. “dienstenrichtlijn”. Als uitvloeisel van de richtlijnen is door de *Federation of Veterinarians of Europe* het internationaal handvest voor Goede Veterinaire Praktijk de “[European Veterinary Code of Conduct](#)” opgesteld. Deze gids vormt het algemeen afwegingskader voor de rol en positie van de practicus. De gids is de leidraad voor de relatie practicus en het dier, de dierhouder, het veterinaire team, de maatschappij en het bevoegde gezag: de overheid. Tevens stelt de gids eisen aan de confidentiële relatie dierenarts-klant en meer gedetailleerde regels, die mogen niet discrimineren en dienen noodzakelijk en proportioneel te zijn. Verder erkent de gids de dilemma’s waar de practicus in de praktijk voor wordt gesteld. Het CPD hanteert de gids als afwegingskader voor de belangenbehartiging en de extra eisen die aan de practicus worden gesteld bijvoorbeeld in private kwaliteitssystemen. Het werkbaar houden van het vak en de zorg voor het dier staat daarin centraal.

Positie van de practicus m.b.t. houders van voedselproducerende dieren

De houder van voedselproducerende dieren heeft dé centrale rol in de keten. De houder voert de regie over het bedrijf en is verantwoordelijk voor de besluiten met betrekking tot het welzijn en de zorg voor de dieren en het leveren van producten. Het is de houder die besluit onder welk kwaliteitssysteem de dieren of producten worden geleverd. De ketenkwaliteitssystemen kunnen eisen stellen aan de relatie die de houder heeft met leveranciers en dienstverleners waaronder de dierenarts. Private eisen voor de veterinaire dienstverlening kunnen daarin bepalend zijn. Voorbeelden voor melkleverende bedrijven zijn de “Geborgde Rundveedierenarts” en de zgn. “KoeKompas dierenarts” en voor de varkenshouderij de “Geborgde Varkensdierenarts” voor IKB Varken en voor IKB Nederland Varkens tevens de “Gecertificeerde dierenarts”. Kwaliteitssystemen hebben de mogelijkheid om de veterinaire dienstverlening (wederzijds) te erkennen.

Inmiddels hebben practici werkzaam in de varkens-, kalver-, pluimvee-, melk- en rundveehouderij ruime ervaring met het functioneren in kwaliteitssystemen in het bijzonder wat betreft de professionele deskundigheid in de rol van adviseur/behandelaar versus borging/controlle. In de kwaliteitssystemen van de genoemde sectoren geldt als uitgangspunt de wettelijk vastgelegde één-op-één overeenkomst die de houder de ruimte biedt om op voorschrift van de dierenarts onder strikte voorwaarden zelf antibiotica aan dieren toe te dienen. Door gezamenlijke inspanning en bovenwettelijke eisen, zoals het benchmarken van bedrijven, heeft de systematiek tot succesvolle resultaten geleid.

Randvoorwaarden (toekomstige) kwaliteitssystemen

Om, ook naar de toekomst, kwaliteitssystemen succesvol te laten zijn is het centraal stellen van de professionaliteit van houder en dierenarts en de zorg voor dier en product van essentieel belang. Daarbij is duidelijkheid over de randvoorwaarden wenselijk. De basis daarin vormen de wettelijke regels inclusief de mededingingsrechtelijke bepalingen. Daarin past ook vertrouwen en het respecteren van vergelijkbare kwaliteitssystemen. Concurrerende systemen, organisaties en bedrijven houden elkaar scherp en prikkelen tot vernieuwing. Als bijkomend voordeel wordt de efficiëntie bevorderd en de mogelijkheid geboden voor het evalueren van doelstellingen en resultaten. De keten wordt versterkt als de houder van voedselproducerende dieren op resultaat in plaats van inspanning wordt aangesproken. Daarin kan specifiek de reductie van ontwikkeling en selectie van antimicrobiële resistentie en het inzetten van antibiotica worden genoemd.

De permanente professionele ontwikkeling van zowel de houder als de dierenarts vormen in de kwaliteitssystemen een belangrijk onderdeel voor het bereiken van resultaten. Voor de veterinaire dienstverlening is daarbij het erkennen van de diversiteit in de organisaties die na- en bijscholing organiseren inclusief het accrediteren en het vastleggen van de gevolgde opleidingen een belangrijke voorwaarde. Dit is inmiddels onderkend en ingevoerd in het systeem van de “Geborgde Dierenarts”. Voor toekomstbestendige kwaliteitssystemen is het zaak de grenzen te bepalen van de inmenging door regulerende, toezichhoudende en controlerende instantie in de professionele rol en het handelen van de dierenarts inclusief privacy- en concurrentiegevoelige klant- en praktijkgegevens.

Opties voor kwaliteitssystemen

Één veterinaire kwaliteitssysteem/-register is een achterhaalde aanpak. Maatwerk per sector biedt ruimte voor specifieke aanpak en wordt door de overheid ondersteund. Dat maatwerk kan worden geregeld via keteneisen voor de houder van voedselproducerende dieren waarin opgenomen de randvoorwaarden voor leveranciers, dienstverleners, waaronder de veterinaire dienstverlening, en de controlerende instellingen.

De opties zijn:

- één kwaliteitsregeling waarbij de borging voor houder, leveranciers en dienstverleners bij één controlerende instellingen wordt ondergebracht;
- één kwaliteitsregeling waarbij de houder, leveranciers en dienstverleners de keuze hebben uit meerdere controlerende instellingen;
- meerdere kwaliteitsregelingen waarbij de houder de keus heeft onder andere met betrekking tot de eisen die aan leveranciers, dienstverleners en controlerende instellingen worden gesteld.

Met de tweede en derde optie wordt ruimte voor keuzes geboden en een dominante positie van één enkele organisatie voorkomen.

Uiteraard staat het veterinaire branche- en beroepsverenigingen vrij om aan eigen leden extra eisen te stellen. Een voorbeeld daarvan is de KNMvD Code voor de Dierenarts waarvan de overheid heeft aangegeven dat deze uitsluitend van toepassing is voor leden¹. In lijn daarmee kunnen tevens de KNMvD-richtlijnen voor veterinaire handelen worden genoemd. Het accepteren van deze richtlijnen voor de kwaliteitssystemen voor voedselproducerende dieren vindt momenteel plaats op basis van afwegingen voor draagvlak in de praktijk. Die aanpak is bevorderlijk voor een zorgvuldige inpassing in de kwaliteitssystemen.

¹ De “*veterinary statutory body*” in Nederland, Tijdschrift voor Diergeneeskunde | nr 12 | december 2014.